

บทที่ ๑

ศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร

ประวัติการจัดตั้งศูนย์เยาวชน

การจัดตั้งศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานครนั้นเกิดขึ้นจากการเดินทางไปเยือนประเทศต่าง ๆ ในยุโรปของ คร.ชำนาญ ยิวบูรณ์ ขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีพร้อมภรรยา จากการศึกษาคูณานในครั้งนั้นท่านได้สังเกตเห็นว่าเด็ก ๆ ในต่างประเทศเมื่อมีเวลาว่างมักจะไปรวมกันอยู่ตามสโมสรของเด็ก ๆ หรือตามศูนย์เยาวชนซึ่งจัดไว้ในท้องถิ่นนั้น ๆ ในศูนย์เยาวชนเหล่านั้นมีอุปกรณ์การเล่น การบันเทิงสนองความต้องการของเด็กเป็นอันมาก ซึ่งเป็นการช่วยแก้ปัญหาการมีเวลาว่างมากของเด็ก ให้รู้จักนำไปใช้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และเห็นว่าการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดบริการขึ้นในท้องถิ่น เพื่อเด็กและเยาวชนจะได้มีโอกาสใช้เวลาว่างจากการศึกษาเล่าเรียนหรือประกอบกิจกรรมใด ๆ แลวมารวมสนุกหาความรู้ ความบันเทิง หรือร่วมกันทำงานสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น และการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนเป็นการแก้ไขปัญหายั่งยืนได้อย่างที่ทางหนึ่ง

ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ กองการศึกษา เทศบาลนครกรุงเทพจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาคำเนิงานในเรื่องนี้ขึ้นโดยเฉพาะ และได้รับความร่วมมือจากสโมสรองค์การและหน่วยราชการต่าง ๆ เป็นอย่างดี ในปีแรกคณะกรรมการได้รับทุนจากเอเชีย-แพรว เคชั่น และทุนจากการจัดรายการแข่งขันชกมวย ณ เวทีลุมพินี เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ศูนย์เยาวชน ศูนย์เยาวชนที่จัดตั้งครั้งแรกมี ๓ ศูนย์ คือ

๑. ศูนย์เยาวชนพระนคร (ตั้งอยู่ที่โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริยาราม) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์เยาวชนเทเวศร์ ตั้งอยู่ริมถนนกรุงเกษม

๒. ศูนย์เยาวชนลุมพินี (ตั้งอยู่อาคารกองอำนวยการจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญ บริเวณสวนลุมพินี) ปัจจุบันตั้งอยู่ที่สวนลุมพินี

๓. ศูนย์เยาวชนสวนออย (ตั้งอยู่ที่โรงเรียนศรีวิชัย) ปัจจุบันตั้งอยู่ถนน
สุโขทัย บริเวณตำบลสวนออย

กิจกรรมที่จัดในสมัยนี้ประกอบด้วยการศึกษา, หัตถศึกษา, โภชนาการ, ดนตรี,
นาฏศิลป์ และห้องสมุด ส่วนเจ้าหน้าที่ได้จ้างอาสาสมัครมาเป็นผู้นำศูนย์ โดยการเปิดการฝึก
อบรมเป็นพิเศษให้กับเด็กในคอนเียน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ ๑๓๓๒/๒๕๐๕
ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๐๕ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด และนายกเทศมนตรีกรุง เทพมหา
นครให้จัดตั้งศูนย์พักผ่อนหย่อนใจเยาวชนขึ้น โดยให้ใช้สถานที่ของทางราชการหรือโรงเรียน
เป็นที่ดำเนินการ เฉพาะในกรุงเทพมหานครนั้นกระทรวงมหาดไทยได้ให้ มร.ส.เทอริง แอส-
ไวน์แนล ที่ปรึกษาสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย มาร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกองการศึกษา
พิจารณาจัดหาสถานที่จัดตั้งศูนย์พักผ่อนหย่อนใจให้อำเภอละ ๑ แห่ง คือ

๑. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอพระนคร ตั้งอยู่ที่โรงเรียนวัดชนะสงคราม
๒. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอปทุมธานี ตั้งอยู่ที่โรงเรียนวัดโสมนัส
๓. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอสัมพันธวงศ์ ตั้งอยู่ที่โรงเรียนเทศบาลตรีมิตร
๔. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอบางรัก ตั้งอยู่ที่โรงเรียนวัดหัวลำโพง
๕. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจเยาวชนอำเภอยานนาวา ตั้งอยู่ที่โรงเรียนสตรีศรี-
สุริโยทัย
๖. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอพระโขนง ตั้งอยู่ที่โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
๗. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอปทุมวัน ตั้งอยู่ที่โรงเรียนเทศบาลปทุมวัน
๘. ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจอำเภอคูคต ตั้งอยู่ที่เทศบาลวิสุทธิ

การดำเนินงานของศูนย์พักผ่อนหย่อนใจเยาวชนทั้ง ๘ แห่งดังกล่าวอยู่ในความ
ดูแลของอำเภอและคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์ฯ โดยทางการให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือการ
ดำเนินงานของศูนย์แต่ละแห่งปีละ ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อจ่ายเป็นค่าจ้างเจ้าหน้าที่ ค่าอุปกรณ์
จัดกิจกรรมต่าง ๆ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ใกล้กับวัดคอกไม้ ตำบลโพรงพาง
อำเภอยานนาวา ได้รวมกลุ่มตั้งศูนย์เยาวชนขึ้น ชื่อว่าศูนย์เยาวชนวัดคอกไม้ โดยอาศัยห้อง
เรียนของโรงเรียนวัดคอกไม้ เป็นที่ทำการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนในท้องถิ่น ต่อมาเทศบาล

นครกรุงเทพฯ ใ้สนับสนุนศูนย์เยาวชนแห่งนี้ จัดสร้างอาคารที่ทำการถาวรเป็นตึก ๒ ชั้นให้ ๑ หลัง และให้ทุนอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมปีละ ๑๖,๘๐๐ บาท นอกจากนี้ใ้ส่งเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครไปดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการถวญ จากการดำเนินงานศูนย์พัฒนาหยอนใจเยาวชนชงเทศบาลนครกรุงเทพฯ มอบเงินอุดหนุนใ้อำเภอไปดำเนินการนั้นไม่คลองตัวในการปฏิบัติงาน มีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่และผู้นำศูนย์ในการจัดกิจกรรม เทศบาลนครกรุงเทพฯ จึงใ้ปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์เสียใหม่ คือ

๑. ใ้ศูนย์เยาวชนทุกแห่งชงตรงคอแผนกสันทนาการ กองการศึกษา
๒. บรรจุเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ โดยมีนักสังคมสงเคราะห์เป็นหัวหน้าศูนย์ และมีผู้นำกิจกรรมคานต่าง ๆ อาทิเช่น พลศึกษา หัตถศึกษา นาฏศิลป์ ทนตรี ฯลฯ ตามความจำเป็นของแแต่ละศูนย์
๓. เปลี่ยนชื่อศูนย์พัฒนาหยอนใจเยาวชนของอำเภอต่าง ๆ เป็นศูนย์เยาวชน ใ้ชื่อตามท้องถิ่นนั้น ๆ
๔. กำหนดระเบียบการเงินและชอับังคับศูนย์ใ้ให้อยู่ในแนวเดียวกัน
๕. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คคตามผลงานและใ้ชอเสนอแนะแกศูนย์เยาวชนคานต่าง ๆ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ไ้รวมกิจการของเทศบาลนครกรุงเทพฯ และเทศบาลนครธนบุรี เป็นเทศบาลนครหลวง และได้จัดตั้งกองการศึกษา เป็นสำนักการศึกษา เพิ่มกองสวัสดิการสังคม ใ้ใ้แผนกสันทนาการชงอยู่ในกองนี้ควญ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ไ้เปลี่ยนแบบการดำเนินงานของเทศบาลนครหลวงเป็นกรุงเทพมหานคร ไ้มีการแบ่งสายงานใหม่ คือ ตั้งสำนักสวัสดิการสังคมชงขึ้น แยกจากสำนักการศึกษา และยกฐานะแผนกสันทนาการชงเป็นกองสันทนาการ และใ้ใ้ดำเนินงานศูนย์เยาวชนชงตรงกังานศูนย์เยาวชนและสนามเด็กเล่น

หน่วยงานในส่วนกลางที่ดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์เยาวชน คือ

๑. กรมประชาสงเคราะห์ มีศูนย์เยาวชนอยู่ในกองบริการชุมชนใ้บริการในรูปสโมสรและบ้านพักเยาวชน รวม ๓ ศูนย์ คือ ศูนย์เยาวชนคลองจั่น, ศูนย์เยาวชนห้วยขวาง และศูนย์เยาวชนดินแดง

๒. กรุงเทพมหานคร มีจำนวนศูนย์เยาวชนอยู่ในความควบคุมของแผนกสันทนาการ กองบริการชุมชนและเยาวชน หังหมค ๒๐ แห่ง ชงกระจายอยู่ตามเขตคานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร กั้ชงนี้คค

- ๒.๑ ศูนย์เยาวชนเทเวศร์
- ๒.๒ ศูนย์เยาวชนลุมพินี
- ๒.๓ ศูนย์เยาวชนสวนออย
- ๒.๔ ศูนย์เยาวชนปทุมวัน
- ๒.๕ ศูนย์เยาวชนเคหะวิเศษย์
- ๒.๖ ศูนย์เยาวชนวัดโสมนัส
- ๒.๗ ศูนย์เยาวชนมอญไถ่
- ๒.๘ ศูนย์เยาวชนวิสุทธิ
- ๒.๙ ศูนย์เยาวชนวัดราชสิงขร
- ๒.๑๐ ศูนย์เยาวชนวัดชนะสงคราม
- ๒.๑๑ ศูนย์เยาวชนวัดปทุมคงคา
- ๒.๑๒ ศูนย์เยาวชนวัดหัวลำโพง
- ๒.๑๓ ศูนย์เยาวชนวัดศาตทอง
- ๒.๑๔ ศูนย์เยาวชนโรตารีธนบุรี
- ๒.๑๕ ศูนย์เยาวชนอัมพวา
- ๒.๑๖ ศูนย์เยาวชนเวฬุราชิน
- ๒.๑๗ ศูนย์เยาวชนบางสะแกใน
- ๒.๑๘ ศูนย์เยาวชนสุทธาราม
- ๒.๑๙ ศูนย์เยาวชนสุวรรณาราม
- ๒.๒๐ ศูนย์เยาวชนวัดคอกไม้

ส่วนหน่วยงานในส่วนภูมิภาคจะมีหน่วยงานของเทศบาลเมืองต่าง ๆ ทุกจังหวัด ขึ้นกับสันนิบาตเทศบาล และยังมีศูนย์เยาวชนอีกจำนวนมากที่ขึ้นอยู่กับกรมการพัฒนาชุมชน กองอำนาจการรักษาสันติภาพแห่งชาติ (ตร.ป.กลาง) ตลอดจนเอกชนบางแห่งด้วย

วัตถุประสงค์

การจัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้นก็เพื่อเป็นศูนย์กลางให้เยาวชนของชาติในท้องถิ่นที่ศูนย์ฯ ตั้งอยู่ได้มีโอกาสพบปะกัน เพื่อใช้เวลาว่างจากการศึกษาเล่าเรียนหรือประกอบกิจการใด ๆ

ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการชักนำให้เยาวชนใช้ชีวิตวันรุ่น
ไปในทางที่ดีงาม มีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง เพื่อการพัฒนาในอนาคตของตนเองและประเทศ
ชาติสืบไป ตามวัตถุประสงค์หลักในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้คือ

๑. เพื่อหาโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้ใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ โดย
จัดให้มีการแสดงละคร ศิลปหัตถกรรม การฝีมือ งานอดิเรก ทนตรี รำไทย กีฬา ทั้งในร่มและ
กลางแจ้ง

๒. เพื่อหาโอกาสให้เด็กได้ศึกษาพิเศษนอกเหนือจากการศึกษาในโรงเรียน
โดยให้มีการอ่านหนังสือวารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ธรรมชาติศึกษา ทัศนอาจร การอภิปรายหมู่
โต้วาที เป็นต้น

๓. หาวิธีช่วยเหลือเยาวชนให้มีการฝึกซ้อมงานที่จะเป็นอาชีพต่อไปภาคหน้า
เช่น งานช่างไม้ การเป็นนิเทศน์ศึกษา การฝึกหัดร้อง การครัว การประดิษฐ์

๔. การกระตุ้นให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยเหลือบริการ
บุคคลอื่น ๆ และสังคม โดยการจัดให้มีการพิธีและฉลองในวันสำคัญทางศาสนา วันชาติ วันเด็ก
เพื่อให้เยาวชนเกิดศรัทธาที่จะอาสาสมัคร

การดำเนินงานศูนย์เยาวชน

การดำเนินงานศูนย์เยาวชนประกอบด้วย

๑. คณะกรรมการอำนวยการศูนย์เยาวชน คณะกรรมการชุดนี้แต่งตั้งโดยผู้ว่า
ราชการกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่อำนวยการ ให้ความปรึกษาหารือและส่งเสริมวิชาการให้กับศูนย์
เยาวชนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริม
ศูนย์เยาวชน ตลอดจนกิจการต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมศูนย์เยาวชนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน ปลัดและตัวแทน
จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยมีหัวหน้ากองสันตนาการ สำนักสวัสดิการสังคม
กรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ

๒. คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชนแต่งตั้งและถอดถอนโดยผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร ซึ่งเลือกจากประชาชนในท้องถิ่นที่ศูนย์เยาวชนตั้งอยู่ และมีศรัทธาในงานของ
เยาวชน เต็มใจและพร้อมที่จะเสียสละ และเป็นผู้มีหลักฐานเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน

ทั่วไป แล้วเสนอชื่อไปยังกรุงเทพมหานครเพื่อขอแต่งตั้งต่อไป

จำนวนคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน อย่างน้อย ๗ คน อย่างมากไม่เกิน ๒๕ คน ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เภรัญญิก เลขานุการ หรือตำแหน่งอื่น ๆ ตามความเหมาะสม คณะกรรมการชุดนี้จะอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี มีหน้าที่เสนอความคิดเห็นในการแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน จัดหาเงินสมทบหรือรับเงินบริจาคจากประชาชน เพื่อสมทบกับเงินอุดหนุนที่ทางกรุงเทพมหานครให้เป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างซ่อมแซมสถานที่ หรือจัดหาอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการจ้างผู้นำพิเศษด้วย

๓. เจาหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์เยาวชนจะแบ่งออกเป็น

- ๓.๑ ผู้ตรวจการประจำศูนย์ มีหน้าที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำและส่งเสริมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์เยาวชน
- ๓.๒ หัวหน้าผู้นำศูนย์เยาวชน กรุงเทพมหานครจะแต่งตั้งข้าราชการกรุงเทพมหานครที่สำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับปริญญาตรีทางสังคมสงเคราะห์ ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์รับผิดชอบการดำเนินงานภายในศูนย์เยาวชนให้เป็นไปตามนโยบายของทางราชการและมติของคณะกรรมการ เช่น จัดทำทะเบียนสมาชิกวางโครงการ จัดกิจกรรม จัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปี จัดทำนากิจกรรมพิเศษ จัดรายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน การประชุมอบรมผู้นำและสมาชิก จัดทำทะเบียนพัสดุกลางหนา และการเงินต่าง ๆ ของหน่วยราชการ องค์การ สมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๓ ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์เยาวชน ทำหน้าที่ช่วยเหลือหัวหน้าศูนย์ฯ รับผิดชอบงานภายในศูนย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนปกครองบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ให้อยู่ในระเบียบวินัย
- ๓.๔ นักสังคมสงเคราะห์จะปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์ เช่น การสัมภาษณ์เด็กและ เยาวชนก่อนเขาเป็นสมาชิก ให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่เยาวชนผู้มีปัญหา
- ๓.๕ ผู้นำศูนย์เยาวชน จะคอยควบคุมดูแลการประพฤติปฏิบัติและคอยสอดส่องแนะนำฝึกหัดวิชาการต่าง ๆ เช่น พลศึกษา ทัศนศึกษา การบันเทิง ดนตรี หองสมุด ฯลฯ ซึ่งผู้นำศูนย์เยาวชนนี้มีทั้งประเภทประจำ ชั่วโมง และอาสาสมัคร

๔. สมาชิกศูนย์เยาวชน สมาชิกของศูนย์เยาวชนจะมีอยู่ ๒ ประเภท ดังนี้คือ

- ๔.๑ สมาชิกสามัญ หมายถึงเยาวชนที่มีอายุระหว่าง ๘ - ๑๕ ปี เป็น

สมาชิกศูนย์เยาวชนอย่างเป็นทางการตามแบบฟอร์มของศูนย์เยาวชน และเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี เติบโตปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของศูนย์เยาวชน ทั้งนี้โดยไม่มีอาการจำกดเพศ ความรู้ เชื้อชาติ ศาสนา และภาษา

๔.๒ สมาชิกสมทบ หมายถึงบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ - ๒๕ ปี มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับสมาชิกสามัญ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ แต่ทางศูนย์เยาวชนอาจจะพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นกลุ่มยุวกรรมการ หรือผู้นำอาสาสมัครใดตามความเหมาะสม

การจัดกลุ่มสมาชิกศูนย์เยาวชน

วิธีที่จะทำให้การปฏิบัติงานของศูนย์เยาวชนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงได้แบ่งการจัดกลุ่มสมาชิกศูนย์เยาวชนออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. การแบ่งกลุ่มตามวัยเด็ก

ก. กลุ่มระดับ ๑ จะเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ ๘ - ๑๑ ปี

ข. กลุ่มระดับ ๒ จะเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ ๑๒ - ๑๕ ปี

ค. กลุ่มระดับ ๓ จะเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีอายุ ๑๖ - ๑๘ ปี

เป็นการจัดเด็กที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ขนาดเดียวกัน และมีความรู้ความสามารถพอ ๆ กันมารวมกันเพื่อประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ตนปรารถนา เพื่อเสริมสร้างมิตรภาพระหว่างสมาชิกในวัยเดียวกัน ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ประสบการณ์ สามารถเขากันคนอื่นได้

๒. การแบ่งกลุ่มตามกิจกรรม ในการจัดกิจกรรมแต่ละอย่างแบ่งออกเป็นชุมนุมตามกิจกรรมนั้น เช่น คานพลานามัย แบ่งออกเป็นชุมนุมฟุตบอล ชุมนุมบาส ชุมนุมแบกมินตัน ชุมนุมว่ายน้ำ เป็นต้น

วันเวลาทำการของศูนย์เยาวชน

เปิดทำการตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น. สำหรับศูนย์เยาวชนที่ตั้งอยู่ในโรงเรียน จะเริ่มจัดกิจกรรมเมื่อโรงเรียนเลิกทำการสอนแล้ว เว้นวันอาทิตย์และวันจันทร์

กิจกรรมของศูนย์เยาวชน

หัวหน้าศูนย์เยาวชนและผู้นำกิจกรรมแต่ละด้านจะเป็นผู้วางโครงการและกำหนดกิจกรรมประจำสัปดาห์ ประจำเดือน ไวให้สมาชิกทราบล่วงหน้า ส่วนการจะเลือกจัดกิจกรรมประเภทใดนั้น จะต้องแล้วแต่ความเหมาะสมของสถานที่และอุปกรณ์ที่มีอยู่ สำหรับกิจกรรมที่จัดอยู่ในศูนย์เป็นประจำขณะนี้ ได้แก่

๑. กีฬากลางแจ้ง ไคแก ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล แบดมินตัน ฯลฯ
๒. กีฬาในร่ม ไคแก หมากรูก หมากฮอส เกมสืเบ็คเติ้ลด
๓. ศิลปป้องกันตัว ไคแก มวย กระบี่กระบอง คาราเต ยูโด
๔. นาฏศิลป์ ไคแก รำไทย รำพื้นเมือง
๕. การดนตรี ไคแก ดนตรีไทย ดนตรีสากล อังกะลุง
๖. การแสดง ไคแก การละคร การพูด การอภิปราย การโต้วาที
๗. หองสมุด ไคแก การอ่าน การเล่านิทาน การจัดทำหนังสือ
๘. การศึกษาพิเศษ ไคแก การทัศนศึกษา
๙. หัตถศึกษาและโภชนาการ ไคแก การประดิษฐ์ของชำร่วยต่าง ๆ งาน

ช่างไม้ ช่างปูน การประกอบและถนอมอาหาร

๑๐. ค่ายพักแรมเยาวชน คือ การจัดให้มีการเข้าค่ายพักแรมในระหว่างปิดภาคฤดูร้อน เพื่อฝึกให้เยาวชนรู้จักการอยู่รวมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกการเป็นผู้นำ และปฏิบัติตามหลัก

๑๑. การจัดกิจกรรมพิเศษและการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การจัดงานวันเร่ิงประจำปีในเทศกาลต่าง ๆ

งบประมาณ

ในการดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานครนั้นจะได้รับเงินจากงบประมาณประจำปีของกรุงเทพมหานครปีละประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในคาน

๑. ซ่อมแซมปรับปรุงอาคารสถานที่ศูนย์เยาวชน
๒. เป็นค่าอุปกรณ์จัดกิจกรรมศูนย์เยาวชนและคาคูภัณฑ์ต่าง ๆ
๓. เป็นค่าตอบแทนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
๔. จ่ายเป็นเงินอุดหนุนให้แก่องค์การสโมสรที่จัดกิจกรรมเพื่อเยาวชน.

ศูนย์เยาวชนลุมพินี

ศูนย์เยาวชนลุมพินี ตั้งอยู่ในบริเวณสวนลุมพินี กานสนามโอบป่า ถนนพระนคร ตำบลลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นศูนย์แรกที่ตั้งขึ้นเพื่อจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของศูนย์เยาวชนในการที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนในแหล่งชุมชนที่ขาดความเอาใจใส่จากอุปกรณ์เนื่องจากพ่อแม่ต้องทำงาน ระหว่างที่พ่อแม่ยังไม่กลับบ้าน ลูก ๆ ก็จะเล่นกันตามลำพังตามข้างถนน ขาดคนดูแล บางครั้งก็เกิดอุบัติเหตุจากรถยนต์ หรือได้รับบาดเจ็บจากการเล่น เป็นต้น จึงคิดที่จะสร้างศูนย์เยาวชนเพื่อเป็นจุดศูนย์กลางสำหรับเยาวชน โดยเฉพาะเพื่อให้เยาวชนได้มาร่วมกิจกรรม เล่นกีฬา พักผ่อนหย่อนใจ หรือใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จึงได้นำเขาเสนอต่อสภาเทศบาล ซึ่งสภาฯ ยอมรับพิจารณาเห็นว่าจำเป็นงาน แต่เนื่องจากยังไม่มียงบประมาณ และไม่เคยมีศูนย์เยาวชนมาก่อน จึงเพียง เริ่มทดลอง โดยแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์เยาวชนประกอบด้วย พ่อค้า ประชาชน พนักงานเทศบาลและข้าราชการ จำนวน ๒๐ คน เป็นผู้ดำเนินงาน เริ่มดำเนินการครั้งแรกเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๔ โดยใช้อาคารชั้นเดียวรูปอักษร ซึ่งเดิมใช้เป็นกองอำนวยการในงานฉลองรัฐธรรมนูญ ตั้งอยู่ทางคานขวาของยูนิสภาคแห่งประเทศไทย ในบริเวณสวนลุมพินี (นอกจากศูนย์เยาวชนลุมพินีแล้ว ยังมีอีกสองแห่ง คือ บริเวณวัดกมัญญะทวีราราม และวัดจันทรสโมสร ปัจจุบันคือศูนย์เยาวชนเทเวศร์ และศูนย์เยาวชนสวนออย)

การดำเนินงานในช่วงระยะสองปีแรก เทศบาลได้ส่งผู้นำหลักสูตรศึกษา ๑ คน และภารโรง ๑ คน มาปฏิบัติงานประจำ และได้รับทุนจากมูลนิธิเอเซีย งานนักสังคมสงเคราะห์ เขาคำนึงงานอย่างจริงจัง ทั้งยังได้หาอาสาสมัครมาช่วยเป็นผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย และในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เทศบาลได้จัดส่งผู้นำพลศึกษา ทัศนศึกษา และโภชนาการ มาปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น การดำเนินงานจึงอยู่ในขั้นดีได้รับผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของประชาชน ในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เทศบาลนครกรุงเทพฯ ได้ใช้งบประมาณหนึ่งล้านหาแสนบาท ก่อสร้างศูนย์เยาวชนลุมพินีขึ้นใหม่ในบริเวณสนามโอบป่า อาคารศูนย์เยาวชนแห่งใหม่ที่สร้างขึ้นประกอบด้วยห้องกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน ๑๒ ห้อง มีมิมเนเซียม เวทีการแสดง และห้องสมุด เริ่มเปิดดำเนินงาน ณ อาคารศูนย์ฯ แห่งใหม่ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ ต่อมาใน

ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ใ้ทำกรรก่อสร้งสร้งว้ยนำ ๑๐ + ๑๘ เมตร เพื่อใ้เ้ก่สนว้ยนำ
ใ้แกสมาซึก

วัตถุประสงค์

การค้เนงงานของศูนย์เยวชนลุมพินี มีวัตถุประสงค์ค้ต่อไปนี้ .-

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางใ้เยวชนในทองถิ่นใ้ใ้เวลาว่างหลังจากการศึกษา
เลาเรียนมาประกอบกิจกรรมตาง ๆ ใ้เก้กประโยชน์แกตนเอง ตลอดจนแกครอบครัวและ
สังคม

๒. เพื่อใ้เยวชนใ้มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ รื่นเรึง เล่นกีฬา อย่างมี
ระเบียบ และใ้รับการศึกษาพิเศษตาง ๆ ที่เหมาะสมกับเพศและวัย

จวบจนปัจจุบันนี้การค้เนงงานของศูนย์เยวชนลุมพินีใ้ใ้การพัฒนาการใ้
บริการในคานตาง ๆ ซึ่งประกอบควยผู้นำกิจกรรมคานตาง ๆ ตามค้แห่งและหน้ที่ค้ต่อไปนี้

- ก. หัวหน้าศูนย์เยวชน
- ข. ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์และผู้นำนาฏศิลป์
- ค. ประจำคานสงเคราะห์
- ง. ผู้นำศิลป์ - หัตถศึกษา
- จ. ผู้นำโขนนาการ
- ฉ. ผู้นำพลศึกษา
- ช. ผู้นำห้องสมุด
- ซ. ผู้ดูแลสถานที่

โดยเปิดทำการวันอังคาร - เสาร์ เวลา ๑๐.๐๐ น. - ๑๘.๐๐ น. ปิควันอาทิตย์, วันจันทร์
และวันนักขัตฤกษ์ตาง ๆ ตามกิจกรรมที่ศูนย์เยวชนใ้จัดบริการแกสมาซึก แยกออกเป็น ๒
ประเภท

๑. กิจกรรมประจำ ไ้แก
 - ๑.๑ พลศึกษา ไ้แก ฟุตบอล บาสเกตบอล บิงปอง แบคมินตัน มวย

หมากกรุก หมากฮอส ตะกร้อ วายนำ ยูโด ยิมนาสติก วอลเลย์บอล แอโรบิค

๑.๒ นาฏศิลป์ โด่แก การฝึกสอนท่ารำต่าง ๆ ระบายพื้นเมือง เพลงพื้นเมือง ฯลฯ

๑.๓ ศิลป - ทัศนศึกษา โด่แก การประดิษฐ์เศษวัสดุ วาดเขียน ปั้นแกะ สลัก การช่าง ประดิษฐ์ดอกไม้สด ดอกไม้แห้ง ของชำร่วย ตุ๊กตา ฯลฯ

๑.๔ ตัดเย็บเสื้อผ้า

๑.๕ โภชนาการ โด่แก การประกอบอาหาร การถนอมอาหาร

๑.๖ กิจกรรมห้องสมุด มีหนังสือประเภทต่าง ๆ ให้สมาชิก มีการทนายปัญหา เลานิทาน จัดนิทรรศการในวันสำคัญต่าง ๆ

๑.๗ บริการทางสังคมสงเคราะห์ ให้การช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาความเดือดร้อนในคานต่าง ๆ เช่น บุคคลิกภาพ ไม่สามารถเข้ากลุ่มกับผู้อื่นได้ ปัญหาสุขภาพ การศึกษา ครอบครั้ว ฯลฯ

๒. กิจกรรมพิเศษ คือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราว โด่แก

๒.๑ การจัดงานรื่นเริงต่าง ๆ เช่น งานวันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ งาน

ชุมนุมสมาชิก ฯลฯ

๒.๒ การจัดค่ายพักแรม ระหว่างปิดภาคเรียน

๒.๓ ทัศนศึกษา

จากประวัติการจัดตั้งและดำเนินการศูนย์เยาวชนมาเป็นเวลา ๑๘ ปีเศษนั้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของศูนย์เยาวชนไม่สามารถที่จะบรรลุผลตามเป้าหมายที่ศูนย์เยาวชนได้ตั้งไว้ กล่าวคือ จากสัดส่วนเป้าหมายเดิมที่ตั้งไว้ในตอนเริ่มตั้งศูนย์เยาวชนนั้น ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า หากศูนย์เยาวชนจะดำเนินการพัฒนาเยาวชนในสถานต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ทั่วถึงนั้นจะต้องมีจำนวนเยาวชนมาใช้บริการศูนย์เยาวชนโดยเฉลี่ยวันละ ๕๐ คนต่อศูนย์เยาวชนแห่งหนึ่ง ฉะนั้นในปัจจุบันมีจำนวนประชากรเยาวชนเพิ่มมากขึ้น สัดส่วนการให้บริการของศูนย์เยาวชนก็ควรที่จะเพิ่มขึ้น แต่จากการสัมมนาผลงานศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานครในปี ๒๕๑๒ ปรากฏว่าศูนย์เยาวชนไม่สามารถที่จะดำเนินการตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ

๑. บุคคลผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับศูนย์เยาวชนตั้งแต่ระดับผู้บริหารเป็นต้นมา ยังไม่เห็นความสำคัญและสนับสนุนงานของศูนย์เยาวชนเท่าที่ควร นอกจากนั้นงานส่วนใหญ่เน้นไปทางการศึกษามากกว่า เช่น การฝึกอาชีพของศูนย์ฯ นอกจากนี้ศูนย์เยาวชนเองยังไม่มี การวางแผนงานที่แน่ชัดลงไปว่า งานหลักของศูนย์เยาวชนคืออะไร ไม่มีการกำหนดแผนรวมไว้ เพื่อศูนย์จะได้รับไปจัดดำเนินงาน เท่าที่เป็นอยู่นี้ได้แต่เพียงกำหนดหลักการจัดกิจกรรมไว้เพียงกว้าง ๆ ว่า "กิจกรรมของศูนย์มีหลายอย่างหลายวิธี สุกแล้วแควาศูนย์ฯ ก็จะต้องเลือกดำเนินการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่และอุปกรณ์ที่มีอยู่โดยหัวหน้าศูนย์และผู้กำหนดตารางจัดกิจกรรม"

ข้อกำหนดดังกล่าวนี้มีกระบวนการแนบแนบว่า กิจกรรมอะไรบางอย่างที่สำคัญและจำเป็นต้องจัดให้เด็ก จึงเท่ากับทุกศูนย์ฯ อาจเลือกจัดและไม่จัดกิจกรรมใดก็ได้ ปัญหาเมื่อพิจารณาถึงสภาพและสิ่งแวดล้อมของศูนย์ต่าง ๆ ก็พอจะเล็งเห็นว่าทางแผนกสันตนาการกำหนดขึ้น ดังนี้ คงจะให้กว้าง เพื่อสามารถยืดหยุ่นตามความต้องการของผู้ที่จะใช้บริการลักษณะนี้ จึงมีทั้งผลดีและผลเสีย เพราะมีร่องโหว่หรือข้อจำกัดให้หัวหน้าศูนย์ฯ ละเลยต่อหน้าที่ความรับผิดชอบโดยหลักแล้วที่จะจัดกิจกรรมใหม่ประสิทธิภาพดีขึ้น สนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยการอ้างว่าไม่สามารถจัดกิจกรรมให้เด็กและกว้างขวางขึ้น เพราะติดขัดเรื่องสถานที่แคบและอุปกรณ์จำกัด ขอบางนั้นจะเป็นเหตุเป็นผลดีสำหรับศูนย์ฯ เล็ก ๆ ที่มีปัญหาในเรื่องนี้จริง แต่บางศูนย์ฯ มีสถานที่กว้างขวาง มีความอิสระพอที่จะจัดกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดขึ้นได้ ก็อาจถือเอาข้อจำกัดนี้เป็นข้ออ้างที่ไม่ขยายและปรับปรุงการจัดบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. ปฏิบัติการในศูนย์เยาวชน ตั้งแต่หัวหน้าศูนย์ นักสังคมสงเคราะห์ จนถึง ผู้นำกิจกรรมต่าง ๆ ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่เท่าที่ควร และทอดอຍในการทํางาน ทำให้การดำเนินงานศูนย์เยาวชนไม่คล่องตัว ทำให้สมาชิกสนใจกิจกรรมศูนย์น้อยลง หรือไม่ สามารถสนองความต้องการของสมาชิกได้ สมาชิกศูนย์ไม่เคยมาใช้บริการของศูนย์อย่างเต็มที่ บางคนเห็นว่าเสียค่าธรรมเนียมสมัครเขาเป็นสมาชิกเพียง ๒ บาท ตั้งแต่อายุ ๘ - ๑๕ ปี ก็มาใช้บริการได้ตลอดเวลา ไม่ทำให้เขารู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์

๓. ระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับระเบียบการขออนุมัติเบิกจ่ายเงินทำให้การจกกิจกรรมของศูนย์ไม่ทันต่อสถานการณ์และความต้องการของสมาชิก ซึ่งก็ ไทพยายามแก้ไขให้มีความรวดเร็วขึ้น ในแผนพัฒนาศูนย์เยาวชนภายใน ๕ ปีที่กำลังเตรียม อยู่

๔. สถานที่ ในหลักการเทศบัญญัติได้มีการระบุอำนาจเทศบาลไว้ว่า "เทศบาล นครมีหน้าที่และอำนาจในการจัดกิจกรรมการสนทนาการแก่ประชากรในแต่ละท้องถิ่น" โดย กำหนดอัตราส่วนประชากร ๕๐,๐๐๐ คน ต่อศูนย์ ๑ แห่ง ซึ่งเป็นอัตราส่วนเฉลี่ยเมื่อเทียบกับความต้องการของการให้บริการนั้น ศูนย์จะสามารถสนองตามความต้องการได้ค่อนข้างมาก เพราะในสภาพความเป็นจริงกรุง เทพมหานครยังไม่สามารถจัดสัดส่วนศูนย์บริการให้สัมพันธ์กับ จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับกรุง เทพมหานครได้มีการพัฒนาความเจริญอย่างรวดเร็ว ในแต่ละปีจะมีผู้อพยพเข้ามาเป็นจำนวนมาก ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มความแออัดแก่กรุง เทพมหานครมากขึ้น การจัดบริการในคานนี้ควรจะเพิ่มขึ้น แต่การให้บริการในคานนี้จำกัด โดยเฉพาะ ปัจจุบันในคานสถานที่ที่จะจัดตั้งศูนย์เยาวชน เอกเทศ เพิ่มขึ้นให้ใกล้เคียงกับเยาวชนนั้น เป็นสิ่งที่ทำ ได้ยาก

จากอุปสรรคปัญหาดังกล่าวข้างตน สรุปใ้ทํางานศูนย์เยาวชนยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ดำเนินการมานาน เพราะสาเหตุที่ตัวบุคคลเป็น สำคัญ คือ ไม่พร้อมที่จะทํางานคานศูนย์เยาวชน ขาดความกระตือรือร้น ทอดอຍ ไม่อดทน และ เสียสละใ้กับการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และไม่มี ความรับผิดชอบ สาเหตุรองลงมาคือ เรื่อง ระเบียบราชการทำให้การดำเนินงานศูนย์เยาวชนขาดความคล่องตัว และสุดท้าย คือ เรื่อง สถานที่ศูนย์เยาวชนบางแห่งไม่เหมาะสม เช่น อยู่ในวัด ในโรงเรียน ไม่มีบริเวณสนามหรือ สถานที่จัดกิจกรรมศูนย์เยาวชน นักสังคมสงเคราะห์ ผู้นำกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ผู้นำรุ่นเขา

ปฏิบัติงานในศูนย์ได้รับการบรรจุแต่งตั้ง เขามาในตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ แต่ทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์เยาวชน เป็นต้น การกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ในศูนย์เยาวชนปัจจุบันนี้ แผนกสันตนาการเป็นผู้กำหนดเองเป็นการภายใน และผู้บริหารงานชั้นสูงไม่สามารถเข้าใจลักษณะงานของศูนย์เยาวชนอย่างถูกต้อง จึงไม่สามารถจะเสนอแนะเพื่อหาทางปรับปรุงงานด้านนี้ให้ดีขึ้น